

SUPPL. 1

Een Russisch verhaal van den veldtocht in Noord-Holland in 1799.

DOOR

H. A. RITTER.

GEDENKSCHRIFTEN VAN EEN HOOFDOFFICIER IN KRIJGSGEVANGENSCHAP
GERAAKT GEDURENDE DEN VELDTOCHT IN HOLLAND IN 1799.

VOORWOORD.

Bij eene bespreking in 1891 van de bronnen, die hem ten dienste stonden, ter bewerking van zijne „Krijgsgechiedkundige studies over de verdediging der Bataafsche Republiek” maakte de toenmalige kapitein, thans gep. Generaal-Majoor, KOOLEMANS BEYNEN de opmerking: „Van Russische zijde is mij geen verhaal van deze expeditie bekend” 1).

Het hierbij den lezer aangeboden verhaal, voorziet in die leemte. Deze „Gedenkschriften” verschenen in de „Zoon (Vriend) des Vaderlands” 2) blijkens mededeeling van den uitgever van dat Russische Tijdschrift.

Een afschrift daarvan werd indertijd, van uit Rusland, aan het Krijgsgechiedkundig Archief van den Generalen Staf te 's-Gravenhage aangeboden en door, nu wijlen, mijn vader, J. H. F. RITTER, toen (1901) oud-Majoor van den Plaatselijken Staf, op verzoek, voor dat Archief vertaald.

Voor eene goede vertaling — niet voor een historisch-critisch oordeel — van het Russische M.S. dat moeilijk leesbaar was en vele verouderde uitdrukkingen bevatte, riep mijn vader de hulp in van den Generaal-Majoor B. WITKOVSKY, Hoogleraar in de Geodesie aan de Academie van den Generalen Staf te St-Petersburg, die het geheel, in Fransche vertaling, heeft nagezien.

De overzetting kan dus geacht worden juist te zijn.

Van den Luitenant-Generaal, Chef van den Generalen Staf, verwierf ik, door tusschenkomst van den Directeur van bovengenoemd Krijgsgechiedkundig Archief, toestemming haar te publiceeren, zonder dat genoemd Archief eenige verantwoordelijkheid wilde dragen, voor de onjuistheden, die het oorspronkelijk stuk bevat.

1) Overdruk Militaire Spectator, 1891—1895, 12.

2) Op het M.S. der vertaling komt, in potlood, de volgende aantekening voor: „De Zoon des Vaderlands” is een onbekend tijdschrift, mogelijk wordt bedoeld: „De Vriend des Vaderlands”.

Voor die toestemming betuig ik hier mijn besten dank.

De „Gedenkschriften” zijn van de hand van den Russischen Kolonel DOUBIANSKY, Chef van eene Brigade Grenadiers, behoorende tot het Russische leger dat aan den inval van 1799 in Noord-Holland heeft deelgenomen.

De verklaring van dezen ooggetuige kan groote waarde hebben, zoo dacht ik, toen ik het plan opvatte haar te publiceren. Tot die publicatie werd ik aangespoord door het voorbeeld van den „grootmeester onzer historie” FRUIN, die nooit het verhaal van een ooggetuige oversloeg.

De eigenlijke waarde van DOUBIANSKY's geschrift meen ik in het „Naschrift” te hebben aangeduid.

Eigenaardig worden hier, in een verhaal van 's vijands zijde, de moeilijkheden beschreven, die een aanvallend leger immer in ons polderland zal ontmoeten.

Ook daarom meende ik dat eene publicatie belangstelling zou wekken.

Geschiedenis van Rusland.

GEDENKSCHRIFTEN VAN EEN HOOFDOFFICIER, IN KRIJGSGEVANGENSCHAP
GERAAKT TIJDENS DEN VELDTOCHT IN HOLLAND IN 1799 I).

Ten tijde toen de Vereenigde Hollandsche provinciën werden hervormd tot Bataafsche Republiek, en de Stadhouder, de Prins van Oranje, geen middel ziende om den lavastroom der Fransche revolutie, die zich over het land verbreidde, te keeren, zich genoodzaakt zag naar Engeland de wijk te nemen, zuchtte de nieuwe republiek onder de tweedracht van twee partijen: de Oranjemannen en de voorstanders der revolutie.

Wel kreeg de eene partij over de andere het overwicht, maar bloed vloede hier niet, zooals in Frankrijk.

Over het algemeen zijn de Bataven een ernstig volk; zij denken meer na en verliezen bij den strijd hunne koelbloedigheid niet. Maar tegen hunne onderwijzers, de Franschen, durfden zij niets ondernemen en vreesden hen, als schatplichtigen hunne meesters.

De werkelijke vrienden des Vaderlands, de ware patriotten en politici, volgden met aandacht de gebeurtenissen in den loop van 1799, en

1) De uitgever van „De Zoon des Vaderlands” had de eer dit stuk te ontvangen van den schrijver, den Kolonel ALEXANDER JAKOBLEWITSCH DOEBIANSKY, (thans maarschalk van adel van het district Schlüsselburg), met den volgende brief:

„Uit mijn ouden randsel heb ik mijne gedenkschriften betreffende de expeditie in Holland in 1799 te voorschijn gehaald. Ik zend ze U vóór dat mijn krijgsmansvuur is uitgebluscht en verzoek U hun een plaats te geven in Uw Blad.”

De uitgever van „De Zoon des Vaderlands” heeft deze merkwaardige berichten met genoegen en dankbaarheid in druk doen verschijnen, te meer daar er in onze taal bijna geen enkel geschrift te vinden is over deze expeditie, die, zooals de lezer bij het doorbladeren dezer gedenkschriften zien zal, niet gelukkig, maar niettemin voor de Russische wapenen roemrijk is geweest.